

Cudzozazyčné vzdelávanie príslušníkov hraničnej stráže* v rámci EÚ

Európska agentúra pre riadenie operačnej spolupráce na vonkajších hraniciach členských štátov Európskej únie (FRONTEX)

Európska agentúra pre riadenie operačnej spolupráce na vonkajších hraniciach členských štátov Európskej únie (ďalej len agentúra) bola zriadená nariadením Rady Európy (ES) č. 2007/2004, z 26. októbra 2004 o zriadení Európskej agentúry pre riadenie operačnej spolupráce na vonkajších hraniciach členských štátov Európskej únie s cieľom zlepšiť integrované riadenie vonkajších hraníc členských štátov Európskej únie. Vonkajšie hranice členských štátov pritom znamenajú pozemné a morské hranice členských štátov a ich letiská a prístavy, na ktoré sa vzťahujú právne predpisy spoločenstva o prekračovaní vonkajších hraníc osobami.

Kapitola III čl. 15 uvedeného nariadenia deklaruje, že agentúra je orgán spoločenstva a má právnu subjektivitu. Sídlo agentúry je vo Varšave. Berúc do úvahy, že za kontrolu a sledovanie vonkajších hraníc zodpovedajú členské štáty, hlavným poslaním agentúry je uľahčiť a zabezpečiť účinnejšie uplatňovanie existujúcich i budúcich opatrení spoločenstva, ktoré sa týkajú riadenia vonkajších hraníc prostredníctvom zabezpečovania koordinácie činností členských štátov pri vykonávaní týchto opatrení, a prispieť tak k účinnej, vysokej a jednotnej úrovni kontroly osôb a sledovania vonkajších hraníc členských štátov Európskej únie.

- V súlade s kapitolou II čl. 2 medzi hlavné úlohy, ktoré agentúra plní, patria tieto:
- a) koordinácia operačnej spolupráce medzi členskými štátmi v oblasti riadenia vonkajších hraníc;
  - b) pomoc členským štátom pri vzdelávaní a odbornej príprave vnútroštátnej pohraničnej stráže vrátane zriaďovania spoločných vzdelávacích noriem;
  - c) vykonávanie analýzy rizika;
  - d) sledovanie vývoja výskumu, ktorý sa týka kontroly a dozoru nad vonkajšími hranicami;
  - e) pomoc členským štátom v situáciách, ktoré si vyžadujú zvýšenú technickú a operačnú pomoc na vonkajších hraniciach;
  - f) pomoc členským štátom pri organizovaní spoločných operácií v prípadoch navracania.

Čo sa týka spoločných operácií a pilotných projektov na vonkajších hraniciach, agentúra hodnotí, schvaľuje a koordinuje návrhy na spoločné operácie a pilotné projekty členských štátov. Samotná agentúra môže so súhlasom dotknutého členského štátu iniciovať spoločné operácie a pilotné projekty v spolupráci s členskými štátmi.

Okrem iného agentúra rozvíja a uplatňuje spoločný integrovaný model analýzy rizika. Pripravuje všeobecné a prispôbené analýzy rizika, ktoré sa predkladajú Rade Európy a Európskej komisii.

Finančné zabezpečenie agentúry pokrýva kapitola IV čl. 29, podľa ktorého príjmami agentúry sú:

- dotácie spoločenstva zapísané do všeobecného rozpočtu Európskej únie (sekcia Európskej komisie),

---

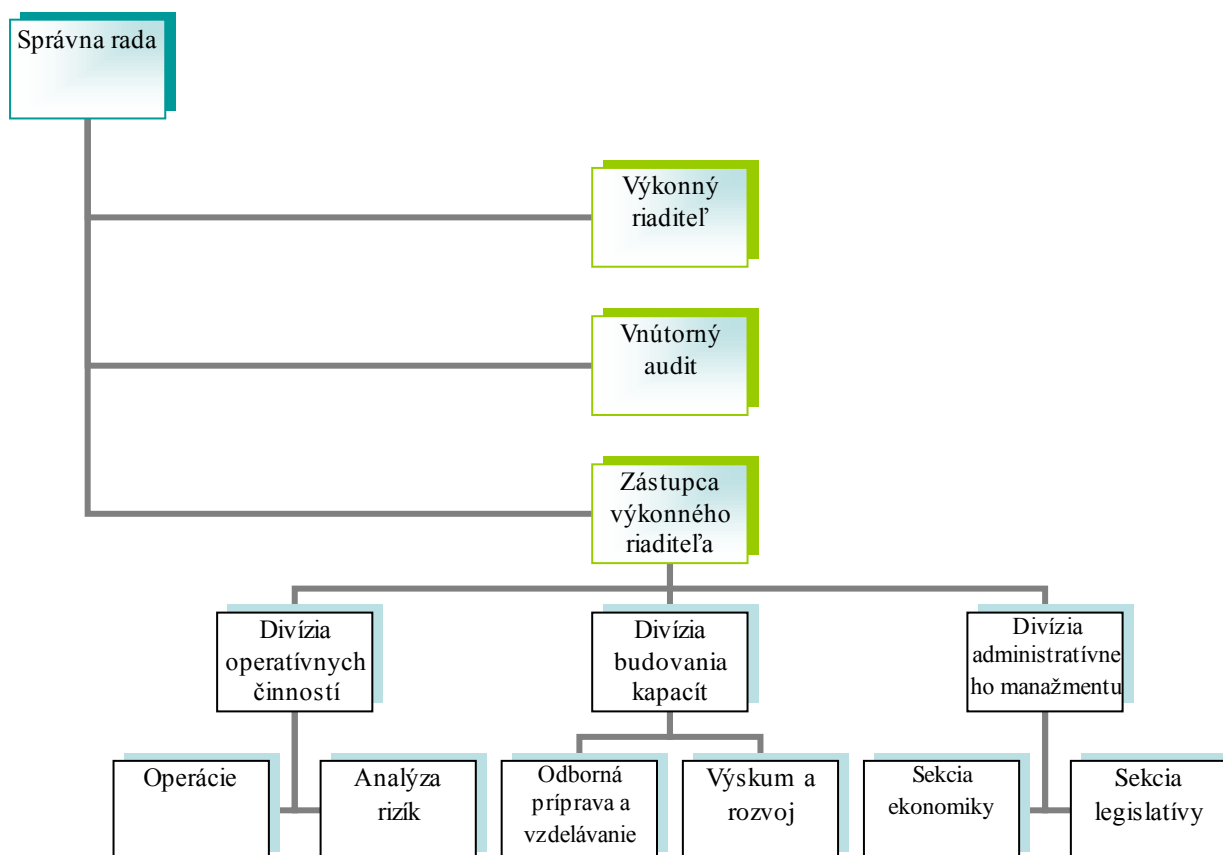
* Termín „hraničná stráž“ je prevzatý z odbornej terminológie schengenských dokumentov, ktorý uplatňuje aj agentúra FRONTEX.

- príspevky z krajín, ktoré sú zapojené do vykonávania, uplatňovania a vývoja schengenského acquis,
- poplatky za poskytované služby,
- všetky dobrovoľné príspevky z členských štátov.

Audít účtov vykonáva Dvor audítorov.

Agentúru riadi Správna rada, ktorá pozostáva z operačných vedúcich vnútroštátnych útvarov zodpovedných za riadenie hraničnej stráže alebo z ich zástupcov a zo zástupcov Európskej komisie. Rada má zverené právomoci potrebné na zostavenie rozpočtu, overenie jeho vykonávania, prijímanie príslušných finančných predpisov, zakladanie transparentných pracovných postupov rozhodovania agentúry a vymenovanie výkonného riaditeľa a jeho zástupcu. Správna rada zasadá aspoň dvakrát do roka. Írsko a Spojené kráľovstvo sú prizývaní na jej zasadnutia.

Organizačná štruktúra agentúry:

Agentúra môže spolupracovať aj s medzinárodnými organizáciami príslušnými vo veciach, na ktoré sa vzťahuje nariadenie v rámci pracovných dohovorov uzavretých s týmito orgánmi v súlade s príslušnými ustanoveniami zmluvy a ustanoveniami o právomoci týchto orgánov. Ide najmä o organizácie EUROPOL, CEPOL, OLAF, colné úrady a rôzne organizácie zodpovedné za fytozaniárne a veterinárne hraničné kontroly.

Mandát agentúry týkajúci sa spolupráce s tretími krajinami je obmedzený v tom zmysle, že projekty zamerané napríklad na technickú pomoc nemôže agentúra realizovať v tretích krajinách. V súčasnosti agentúra zvažuje možnosť uskutočňovať pilotné projekty s tretími krajinami ako príjemcami. Takéto projekty by mohli vo veľkej miere posilniť vplyv spolupráce začatej v rámci pracovných dohôd, kde by dohody slúžili na určovanie

konkrétnych potrieb budovania kapacít vzhľadom na riadenie hraníc v určitých tretích krajinách a dopĺňali by pomoc financovanú prostredníctvom programov spoločenstva. Agentúra uzavrela napríklad pracovné dohody zamerané na nadviazanie spolupráce na technickej úrovni s orgánmi pohraničnej stráže v Rusku, na Ukrajine a vo Švajčiarsku. Rokovania s Chorvátskom sú na pokročilej úrovni. Správna rada udelila mandát na prerokovanie ďalších dohôd s bývalou juhoslovanskou republikou Macedónsko, Tureckom, Egyptom, Líbyou, Marokom, Maurítániou, Senegalom, Kapverdmi, Moldavskom a Gruzínskom. Agentúra plánuje v krátkodobom/strednodobom časovom horizonte požiadať o mandát na rokovania s ďalšími štátmi západného Balkánu, krajinami západnej Afriky, s USA a Kanadou.

Vzdelávanie a odborná príprava

V oblasti vzdelávania a odbornej prípravy agentúra zakladá a ďalej rozpracúva spoločný základný študijný program vzdelávania a odbornej prípravy hraničnej stráže a zabezpečuje vzdelávanie a odbornú prípravu inštruktorov vnútroštátnej hraničnej stráže členských štátov na európskej úrovni. Agentúra ponúka aj doplnkové vzdelávacie kurzy a semináre pre úradníkov príslušných vnútroštátnych služieb členských štátov zamerané na témy, ktoré sa týkajú kontroly a stráženia vonkajších hraníc a navracania štátnych príslušníkov tretích krajín. Agentúra môže v spolupráci s členskými štátmi organizovať vzdelávaciu činnosť na ich území.

Agentúra sa snaží rozvíjať interoperabilitu národných kapacít, podporuje koncept integrovaného riadenia hraníc, a preto je nevyhnutný štrukturálny rámec, ktorý by umožnil koordináciu kapacitných potrieb, harmonizáciu požiadaviek, programovanie výskumu a rozvoj štandardov, ktoré pokrývajú odbornú prípravu, operácie a technológie na európskej úrovni. Hlavnými cieľmi agentúry v oblasti vzdelávania sú:

- a) *rozvíjať projekty súvisiace s Bolonským procesom:*
  - implementácia CCC (spoločných učebných osnov),
  - vypracovanie spoločných učebných osnov pre stredný manažment,
  - vypracovanie manuálu na hodnotenie implementácie CCC,
  - školenia pre stredný manažment,
- b) *organizovať špeciálne výcviky a školenia na základe aktuálnych potrieb:*
  - manuál pre psovodov,
  - jazykové vzdelávanie,
  - odhaľovanie odcudzených vozidiel,
  - školenia pre letecké posádky,
  - školenia pre rýchle pohraničné zásahové tímy,
  - európsky tréningový deň,
  - tretie krajiny,
  - školenia na odhaľovanie falošných dokumentov,
- c) *budovať školiace siete hraničných stáží EÚ:*
  - národní koordinátori pre vzdelávanie,
  - sieť univerzít,
  - partnerské akadémie,
  - sieť školiteľov/sublíderov projektov.

Akadémia PZ v Bratislave a agentúra FRONTEX

Akadémia Policajného zboru v Bratislave je štátna vysoká škola univerzitného typu zabezpečujúca vzdelávanie a výchovu najmä príslušníkov Policajného zboru a ďalších bezpečnostných služieb. Poslaním Akadémie PZ je pripravovať vysokoškolsky kvalifikovaných a profesionálne zdatných odborníkov pre útvary Policajného zboru, odborné pracoviská Ministerstva vnútra Slovenskej republiky a ďalších štátnych a neštátnych bezpečnostných služieb, ako aj zabezpečovať ďalšie vzdelávanie.

Od júna r. 2006 je Akadémia PZ v Bratislave na základe Deklarácie o partnerskej spolupráci (*Declaration of Partnership*) partnerskou akadémiou agentúry (ďalšími partnerskými akadémiami sú Dover (Veľká Británia), Appeldoorn (Holandsko), Lübeck (Nemecko), Espoo/Imatra (Fínsko), Traiskirchen (Rakúsko), Vilnius (Litva), Iasi (Rumunsko), Cesena/Gaeta (Taliansko). Akadémia PZ v Bratislave takto aktívne participuje na plnení programového vyhlásenia vlády SR a jej záväzkov po vstupe do schengenského priestoru. Napríklad na základe deklarácie sa na pôde akadémie v roku 2008 konalo 9 špecializovaných kurzov určených expertom z krajín EÚ, na ktorých sa školilo 270 vyšších policajných dôstojníkov a pracovníkov manažmentov policajných zborov v Európe. Od septembra 2008 je spolupráca s agentúrou ešte intenzívnejšia, pretože akadémia sa stala certifikovanou inštitúciou pre projekt jazykového vzdelávania policajných dôstojníkov vo výkone služby na medzinárodných letiskách pod názvom *English for Focal Points at Airports*, ktorého hlavným cieľom je zvýšiť ochranu schengenského priestoru v EÚ.

Spoločný európsky referenčný rámec pre jazyky (SERRpJ)

Spoločný európsky referenčný rámec pre jazyky (*Common European Framework for Languages*) je dokument vypracovaný na podnet Rady Európy s cieľom dosiahnuť ešte silnejšiu jednotu členských štátov Európskej únie aj v oblasti kultúry. Projekt jazykového vzdelávania je založený práve na ňom, pretože SERRpJ:

- predstavuje spoločnú bázu rozvíjania jazykových schopností a zručností v celej Európe,
- podrobne popisuje spôsob získavania jazykových vedomostí tak, aby boli študujúci schopní využívať jazyk na komunikáciu a aby si sami vedeli ohodnotiť dosiahnuté jazykové zručnosti,
- v praxi tento dokument predstavuje diferencovaný systém šesťstupňových škál /A1 – C2/, ktoré definujú rôzne aktivity zamerané na verbálnu komunikáciu a tiež kompetenčnú úroveň získanú v danom jazyku, a to všetko na účel efektívnej medzinárodnej komunikácie, podporujúcej vzájomné porozumenie a toleranciu – s prihliadnutím na kultúrnu rôznorodosť a idey jednotlivých národov.

Všeobecná charakteristika stupňov:

Základný – elementárny stupeň ovládania jazyka

A1 – Schopnosť porozumieť základným pojmom a jednoduchým vetám používaným v každodennom styku, vyjadreniam konkrétnych požiadaviek. Schopnosť predstaviť seba a iných, sformulovať jednoduché otázky (napr. kde bývaš?, koho poznáš?, čo máš?, čo robíš?) a podať adekvátnu odpoveď. Schopnosť dorozumieť sa jednoduchým spôsobom za predpokladu, že partner hovorí pomaly a zreteľne a je ochotný pomôcť.

A2 – Schopnosť porozumieť vetám a často používaným pojmom súvisiacim s bezprostrednou komunikáciou (napr. informácie o osobách, rodine, nákupoch, práci). Schopnosť dorozumieť

sa v zaužívaných situáciách, kde ide o jednoduchú a priamu výmenu informácií o známych a bežných veciach. Pomocou jednoduchých jazykových prostriedkov opísať svoj pôvod a vzdelanie, okolie a bezprostredné potreby.

Stredný stupeň – samostatné ovládanie jazyka

B1 – Schopnosť porozumieť hlavným bodom komunikácie, ak sa používa spisovný, štandardný jazyk o už známych súvislostiach (škola, práca, voľný čas atď.). Schopnosť zvládnuť väčšinu situácií vyskytujúcich sa pri cestách do danej jazykovej oblasti. Schopnosť jednoduchého súvislého prejavu na známe témy a oblasti osobného záujmu. Schopnosť hovoriť o skúsenostiach a udalostiach, opisovať želania a ciele a poskytnúť krátke odôvodnenie alebo vysvetlenie.

B2 – Schopnosť porozumieť komplexným textom na konkrétne a abstraktné témy, v oblasti vlastnej špecializácie porozumieť aj odborným diskusiám. Schopnosť spontánneho a plynulého dorozumievania sa pri normálnom tempe prejavu s partnerom, pre ktorého je daný jazyk materinským jazykom. Schopnosť jasného a detailného prejavu na rôzne témy, vyjadrenie vlastného stanoviska k aktuálnym otázkam a definovanie výhod i nevýhod rôznych možností.

Vyšší stupeň – kompetentné ovládanie jazyka

C1 – Schopnosť porozumieť náročným, dlhším textom aj v úzkom význame. Schopnosť vyjadrovať sa spontánne a plynulo bez dlhšieho hľadania slov. Schopnosť používať jazyk v spoločenskom i osobnom živote, pri štúdiu i vzdelávaní. Schopnosť jasného, členeného a obsiahleho prejavu ku komplexným problémom s použitím vhodných štylistických prostriedkov.

C2 – Schopnosť porozumieť prakticky všetko a bez problémov. Schopnosť zhrnúť informácie z rôznych písomných i ústnych zdrojov a pritom poskytnúť odôvodnenia a vysvetlenia. Schopnosť vyjadrovať sa spontánne, veľmi plynulo a presne, a to vďaka využívaniu jemných výrazových prostriedkov.

Projekt jazykového vzdelávania „English for Focal Points at Airports“

Analýza súčasného stavu jazykovej prípravy príslušníkov hraničnej stráže v EÚ

Projekt bol vypracovaný agentúrou v súčinnosti s Akadémiou Policajného zboru v Bratislave. Jeho vypracovanie vyplynulo zo skutočnosti, že nedostatky v jazykovej kompetencii príslušníkov hraničnej stráže (HS) v EÚ sú problémovou oblasťou, ktorá si vyžaduje riešenie. Principiálny postup vyžadoval čo najobjektívnejšiu analýzu súčasného stavu jazykovej vybavenosti predovšetkým na medzinárodných letiskách a na jej základe sa prijala optimálna koncepcia jazykovej prípravy policajných expertov. Zámerom pri spracovaní analýzy súčasného stavu a optimálnych východísk bolo vytvorenie efektívneho systému jazykovej prípravy, t. j. zvyšovania komunikatívnej kompetencie príslušníkov HS vo všeobecnej angličtine, no najmä v špecializovanej, ktorú využívajú, resp. by mali využívať v každodennej praxi.

Na základe analýzy prieskumu vykonaného Jednotkou pre vzdelávanie a odbornú prípravu, ktorého respondentmi boli národní koordinátori pre vzdelávanie príslušníkov HS, je možné konštatovať, že pre väčšinu členských štátov nie je jazyková kompetencia kritériom pre vstup do polície. A v prípadoch, kde tak je, sa požadovaná úroveň jazykovej kompetencie pohybuje na úrovni A1 (podľa Spoločného európskeho referenčného rámca pre jazyky), čo je

nepostačujúce. Ďalej, pre väčšinu členských krajín nie je jazykové vzdelávanie obligatórne v rámci ďalšieho vzdelávania, t. z., že zodpovedné útvary nemusia jazykové kurzy organizovať, resp. svojich príslušníkov vyslať na kurzy, kde by sa ich jazykové vedomosti a zručnosti ďalej rozvíjali. Štáty, ktoré uviedli, že jazykové kurzy pre svojich príslušníkov sprostredkovávajú, zároveň konštatovali, že jazykové vzdelávanie je zamerané predovšetkým na všeobecnú oblasť, pretože absentuje kvalitný odborný materiál využiteľný na tieto účely. Navyše, jazykové kurzy vyučujú lektori jazykových škôl, ktorí mnohokrát majú len málo poznatkov o policajnej práci, a preto nemôžu vzdelávať policajtov na adekvátnej odbornej úrovni. Národní koordinátori sa zhodli na tom, že v rámci EÚ by mal byť spracovaný jednotný materiál na výučbu anglického jazyka pre všetky členské štáty pre úrovne A2 až C1, či už ide o pozemnú, vzdušnú, alebo morskú hranicu. Tento materiál by sa mal následne implementovať no národných učebných osnov a realizovať v rámci základného, vyššieho i ďalšieho vzdelávania policajtov. Závažným problémom, ktorý sa v prieskume objavil, bola skutočnosť, že lektori cudzích jazykov na policajných akadémiách sú zväčša civilnými zamestnancami. Všetci národní koordinátori vyjadrili presvedčenie, že lektor CJ musí mať aj policajné vzdelanie (a samozrejme i medzinárodné skúsenosti); len tak naozaj pochopí skutočnú prácu polície.

Zámerom projektu preto je:

- systémovo pristúpiť k výučbe anglického jazyka pre príslušníkov HS v prvej fáze na medzinárodných letiskách,
- vypracovať jednotnú koncepciu jazykovej prípravy v anglickom jazyku pre všetky členské štáty,
- realizovať jazykové kurzy na báze continuity s tým, že dva pilotné kurzy pre úrovne B1 (podľa Spoločného európskeho referenčného rámca pre jazyky) sa uskutočnia na medzinárodnej úrovni vo Vlniuse a Bratislave a ďalšia jazyková príprava bude prebiehať na národnej platforme.

Analýza súčasného stavu jazykovej prípravy príslušníkov HS v Slovenskej republike

Jazykové vzdelávanie príslušníkov HS v súčasnosti realizuje SOŠ PZ Košice, SOŠ PZ Pezinok a A PZ v Bratislave v nasledujúcich kategóriách:

	Rozsah	Úroveň	Výstup	Počet študentov na učiteľa
SOŠ PZ Košice	72 hodín / 5 mesiacov	A1, A2	–	20
SOŠ PZ Pezinok	72 hodín / 5 mesiacov	A1, A2	–	20
A PZ v Bratislave	96 hodín / 3 semestre	B1, B2	skúška	26

Možno konštatovať, že v jazykovom vzdelávaní absentuje:

- dostatočná dotácia vyučovacích jednotiek,
- výstupné hodnotenie úrovne ovládania anglického jazyka v rámci základného policajného vzdelávania,
- rovnováha medzi inštitucionálnou jazykovou prípravou a ďalším vzdelávaním,
- zabezpečenie spätnej väzby z praxe.

Útvar	Počet uchádzačov
OHK PZ Bratislava – letisko	30
OHK PZ Košice – letisko	58
OHK PZ Poprad – letisko	17
Spolu	105 príslušníkov HS

Obsahové zameranie jazykovej výučby sa na našich policajných školách neorientuje len na tú ktorú službu, ale ide vlastne o výučbu

zameranú na rôzne oblasti z policajnej praxe (dopravná polícia, poriadková polícia, kriminálna polícia, hraničná a cudzinecká polícia, vyšetrovanie, medzinárodná policajná spolupráca, boj proti korupcii, boj s organizovaným zločinom, súkromná bezpečnosť atď.)

Je nevyhnutné podotknúť, že Úrad hraničnej a cudzineckej polície považuje nedostatočné aktivity zo strany rezortu predovšetkým v oblasti jazykovej prípravy. Najmä na úrovni základného policajného vzdelania (*Stredná odborná škola Policajného zboru Pezinok a Stredná odborná škola Policajného zboru Košice*) absentuje adekvátny priestor na získavanie teoretických, no hlavne praktických jazykových zručností na vykonávanie hraničnej kontroly na hraničných priechodoch. Riešenie tohto problému len v rámci vlastných aktivít nie je a ani nemôže byť dostačujúce.

Čo sa týka základného vzdelávania absolventov stredných odborných škôl Policajného zboru a Akadémie Policajného zboru a taktiež vzdelávania v službe hraničnej polície a službe cudzineckej polície, je nutné v prvom rade klásť dôraz na štúdium cudzích jazykov. Študentom, ktorí majú záujem o prácu v službe hraničnej polície a službe cudzineckej polície Policajného zboru, sa odporúča štúdium dvoch cudzích jazykov. Jedného povinného (*anglický, ktorý je v súčasnosti celosvetovým jazykom, alebo nemecký*) a štúdium druhého cudzieho jazyka ako voliteľného. Znalosť cudzieho jazyka je v súčasnosti v službe hraničnej a cudzineckej polície nevyhnutnosťou. Uvedená jazyková príprava je predpokladom pre budúce spoločné medzinárodné vyšetrovacie tímy určené na boj proti prevádzkačstvu a proti organizovanej kriminalite, kde je táto znalosť nevyhnutnou.

Jazykové vzdelávanie príslušníkov Policajného zboru, ktorým sa vo väčšine prípadov začína na základnom stupni policajného vzdelávacieho systému, je potrebné rozvíjať aj v ďalších etapách služobnej činnosti príslušníkov Policajného zboru. Systém jazykového vzdelávania musí byť založený na princípe systematického vzdelávania.

Cieľovú skupinu pre SR v rámci projektu jazykového vzdelávania tvorí 105 príslušníkov HS z medzinárodných letísk v Bratislave, Košiciach a Poprade:

Obsahové zameranie projektu

Projekt „*English for Focal Points at Airports*“ je zameraný na všeobecné i odborné vzdelávanie v anglickom jazyku pre príslušníkov HS (*Border Guards*) vykonávajúcich činnosti v oblasti ochrany vonkajších hraníc Európskej únie na medzinárodných letiskách. Projekt sleduje skvalitnenie výkonu úloh hraničnej a cudzineckej polície pri zabezpečovaní kontroly na vonkajších hraniciach a s tým spojené efektívne a účinné uplatňovanie právnych nástrojov spoločenstva v oblasti vonkajších hraníc a víz, najmä Kódexu schengenských hraníc a Európskeho vízového kódexu.

Účelom projektu je v prvotnej fáze zvýšiť jazykovú kompetenciu príslušníkov hraničnej stráže v EÚ v anglickom jazyku z úrovne A1 minimálne na úroveň A2, príp. B1,

ako aj zvýšiť kultúrne povedomie, čo po ukončení projektu prispeje k intenzívnejšej spolupráci na medzinárodnej a medzikultúrnej úrovni.

Projekt je pokračovaním vzdelávacích aktivít agentúry. Východiská v tvorbe štruktúry projektu, obsahu a foriem jazykovej prípravy vychádzajú z:

- potrieb policajnej praxe HCP,
- CCC – spoločných učebných osnov,
- výstupov z projektu jazykového vzdelávania ARGO,
- hodnotiacich správ,
- komunikatívnej metódy výučby cudzích jazykov.

Tematické zloženie vychádza z kapitoly 1.8 Vzdelávanie v anglickom jazyku (*English language training*) „Spoločných učebných osnov“, ktorej cieľom je, aby príslušník HS bol schopný tvoriť, rozumieť a písať jednoduché frázy a dialógy v anglickom jazyku na témy známe z oblasti výkonu jeho každodennej práce. Ide o nasledujúce podkapitoly:

- *Personal presentation* – Osobné predstavovanie sa
- *BG's organisation, tasks, competencies and equipment* – Organizácia HS, úlohy, právomoci a výstroj
- *Presentation of BG's work* – Prezentácia práce HS
- *Basic BG's vocabulary, general definitions and specific BG terms* – Základná slovná zásoba HS, všeobecné definície a špecifické pojmy HS
- *English language training for border checks* – Anglický jazyk pre hraničnú kontrolu
- *Cross-border criminality* – Cezhraničná kriminalita
- *Asylum procedures* – Postup pri udeľovaní azylu
- *Apprehending people, taking into custody and returns* – Zadržanie osôb, vzatie do väzby a deportácia
- *Giving information* – Poskytovanie informácií
- *Giving orders in force related situations* – Vydávanie príkazov pri použití donucovacích prostriedkov
- *English terminology related to document examination* – Anglická terminológia súvisiaca s overovaním dokladov.

Do projektu je zapojených 23 členských krajín; každá krajina je reprezentovaná dvoma zástupcami – lektorom AJ a policajtom-expertom vo výkone služby na medzinárodnom letisku. V období od spustenia projektu (september 2008) do konca roku 2008 sa na pôde APZ v Bratislave uskutočnila jedna konferencia a päť workshopov. Výstupom týchto stretnutí bol materiál obsahujúci kompletný zoznam odbornej slovnej zásoby využívanéj v policajnej praxi na 1. a 2. línii medzinárodnej hraničnej kontroly, ako aj fráz, slovných spojení, typických otázok a odpovedí, možných scenárov a príslušnej gramatiky. Počas posledných dvoch stretnutí sa tento materiál postupne spracovával a výsledkom úsilia zástupcov zúčastnených členských krajín je učebnica anglického jazyka pre policajtov vykonávajúcich kontrolu na medzinárodných letiskách (1. a 2. línia) pre úroveň A1– B1 pre interaktívny kurz s DVD a interaktívne CD/DVD zamerané na samoštúdium.

Učebnica i DVD na samoštúdium sú rozdelené do 14 tematických celkov. Dôraz sa kladie na rozširovanie všeobecnej slovnej zásoby, na osvojenie základov odbornej terminológie a predovšetkým na schopnosť komunikovať v cudzom jazyku a schopnosť porozumieť cudzojazyčný prejav v situáciách typických pre výkon služby.

Cieľom spracovaného jazykového materiálu je, aby policajní experti mali vytvorený dostatočný priestor na precvičovanie a upevňovanie jazykových zručností a vedomostí pri

ústnej a písomnej komunikácii, ako aj na rozšírenie jazykových zručností zameraných na opis výkonu služby na štátnej hranici pri výkone povolania.

Po absolvovaní jazykovej prípravy na úrovni A2 – B1 získajú príslušníci HS nasledujúce jazykové vedomosti a zručnosti:

Vedomosti:

Príslušník HS je schopný:

- predstaviť sa a poskytnúť nasledujúce osobné údaje: meno, priezvisko, dátum a miesto narodenia, trvalé bydlisko, národnosť, občianstvo, vzdelanie, zamestnanie a stav,
- uviesť a pomenovať rôzne pojmy týkajúce sa štruktúry národnej HS, základných úloh HS, právomocí a výstroja,
- uviesť a pomenovať výrazy týkajúce sa každodennej činnosti HS,
- uviesť všeobecné definície a špecifické pojmy HS vychádzajúce z článku 2 Kódexu schengenských hraníc a článku 1 Schengenskej dohody (2000),
- uviesť a preložiť špecifické termíny týkajúce sa hraničnej kontroly na hraničných priechodoch:
  - termíny a výrazy hraničnej kontroly na vzdušných hraničných priechodoch,
  - podmienky vstupu pre štátnych príslušníkov tretích krajín vychádzajúcich z článku 5 Kódexu schengenských hraníc,
  - druhy cestovných dokladov,
  - cestovné doklady a ich pravosť,
  - rôzne druhy dopravných prostriedkov typických pre vzdušnú hranicu, rôzne časti vozidiel,
  - rôzne kontajnery využívané na prepravu tovaru,
  - druhy tovarov prepravovaných na rôznych druhoch vzdušných hraničných priechodov,
  - právne základy uloženia rôznych pokút zákazníkom na vzdušných hraničných priechodoch,
- uviesť, menovať špecifické pojmy cezhraničnej kriminality, napríklad pašovanie, obchodovanie s ľuďmi, drogami, zbraňami, strelivom, zbraňami hromadného ničenia, výbušnami, ukradnutými autami a inými dopravnými prostriedkami, alkoholom, tabakom, technickým tovarom,
- uviesť, menovať špecifické pojmy týkajúce sa azylu a základných azylových procedúr,
- opísať právny základ a práva osobám, ktoré sú zadržané /vzaté do väzby/ premiestnené/ deportované,
- poskytnúť informácie o spokojnosti vybavených cestujúcich, o nepredvídaných situáciách a naliehavých prípadoch,
- menovať základné príkazy pri použití donucovacích prostriedkov,
- uviesť špecifické pojmy a výrazy týkajúce sa preverovania dokladov, ktoré sú uvedené v materiáli "Základný vzdelávací program Frontexu o falošných dokumentoch a harmonizácii anglickej terminológie".

Zručnosti:

Príslušník HS je schopný:

- predstaviť sa v angličtine,
- vypísať v prihláške osobné údaje,
- pýtať sa na osobné údaje a odpovedať na otázky týkajúce sa osobných údajov,
- opísať štruktúru národnej HS, základné úlohy HS, právomoci a výstroj,
- pýtať sa a odpovedať na jednoduché otázky o štruktúre národnej HS, základných povinnostiach HS, právomociach a výstroji,
- opísať každodennú prácu,

- opýtať sa na zamestnanie a odpovedať na jednoduché otázky o svojom zamestnaní,
- klasifikovať všeobecné definície a špecifické pojmy HS vychádzajúce z článku 2 Kódexu schengenských hraníc,
- definovať pojmy týkajúce sa HS zahrnuté v článku 2 Kódexu schengenských hraníc a článku 1 Schengenskej dohody (2000),
- pýtať sa na definície rôznych pojmov HS,
- skontrolovať cestovné doklady a overiť pravosť uvedených údajov,
- získať informácie ohľadom dôvodu návštevy cestujúceho a overiť si podmienky jeho vstupu,
- odmietnuť vstup, vystaviť a vydať štandardné formuláre odmietnutia vstupu a informovať osobu o postupe v prípade, že osoba, ktorej bol odmietnutý vstup, využije právo na odvolanie,
- opísať hľadaných alebo nezvestných ľudí a ukradnuté alebo zabavené predmety,
- identifikovať hľadaných alebo nezvestných ľudí a ukradnuté alebo zabavené predmety,
- vykonať kontrolu dopravných prostriedkov, batožiny/nákladu,
- identifikovať hľadaných alebo nezvestných ľudí a ukradnuté alebo zabavené predmety na základe vypočutého alebo prečítaného opisu,
- uložiť pokutu na hraničnom priechode a informovať o právnych základoch tohto úkonu,
- z lingvistického hľadiska zvládnuť prípady cezhraničnej kriminality,
- identifikovať žiadosť o azyl, aj keď je vyjadrená nedostatočnými jazykovými schopnosťami,
- zvládnuť základné azylové procedúry,
- zvládnuť zadržanie, zatknutie a deportáciu osôb,
- poskytnúť informácie o spokojnosti vybavených cestujúcich, o nepredvídaných situáciách a naliehavých prípadoch,
- odpovedať na otázky v súvislosti so spokojnosťou vybavených cestujúcich, nepredvídanými situáciami a naliehavými prípadmi,
- aplikovať príkazy pri použití donucovacích prostriedkov,
- overiť údaje a autenticitu údajov uvedených v doklade,
- poradiť sa so zahraničným kolegom v prípade podozrivého dokladu.

Záver

Positívom projektu je medzinárodný tím školiteľov, ktorý pozostáva nielen z lektorov anglického jazyka, ale aj z policajtov-expertov, ktorí sú vo výkone služby na medzinárodných letiskách. Čo sa týka implementácie projektu na národnej úrovni, lektorský tím A PZ v Bratislave a SOŠ PZ Košice garantuje výučbu anglického jazyka na požadovanej odbornej úrovni.

Okrem získavania jazykových vedomostí a zručností na stredných odborných školách Policajného zboru a na Akadémii Policajného zboru je potrebné príslušníkom Policajného zboru zabezpečiť aj formy špecializovaných kurzov. Forma doteraz praktizovaného vzdelávania nie je vyhovujúca. Bolo by preto vhodné prehodnotiť vykonávanie jazykových kurzov (prípadne školení) na stupňoch riadenia – na riaditeľstvách, príp. na základných útvaroch, v pracovnom čase alebo aj mimo neho.

Oblasť ďalšieho vzdelávania v jazykovej oblasti príslušníkov Policajného zboru je zásadná otázka, ktorej by sa mala venovať pozornosť v pravidelných intervaloch, ale – podľa vývoja a zmien v rámci služby hraničnej polície a služby cudzineckej polície Policajného

zboru – aj mimoriadne. Vzdelávacie aktivity by mali zabezpečovať najmä pedagogickí pracovníci a odborníci a z tej-ktorej oblasti. Ďalšie jazykové vzdelávanie by malo byť po určitom čase pre každého policajta v zásade povinné, a to v rámci intenzívnych sústreďení, pokiaľ možno čo najbližšie k jednotlivým pracoviskám.

mjr. Mgr. Iveta Balasičová
Akadémia Policajného zboru v Bratislave
Katedra jazykov
e-mail: iveta.balasicova@minv.sk